

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Mesleki Gelişim Programı

1. ETKİNLİĞİN ADI

Zihinsel Engellilerin Eğitimi Kursu 3

2. ETKİNLİĞİN AMAÇLARI

Bu faaliyeti başarı ile tamamlayan her katılımcı;

- Özel eğitim ile ilgili tanımları, amaçları ve ilkeleri bilir.
- Özel eğitime ihtiyaç duyan engel türlerini bilir.
- Engelli olma nedenlerini bilir.
- Özel eğitimin tarihini ve gelişim sürecini bilir.
- Engel gruplarının yaygınlık oranları hakkında bilgi sahibi olur.
- Türkiye’de ki özel eğitim mevzuatını bilir.
- Özel eğitimde tanılama ve değerlendirme yöntemlerini bilir.
- Özel eğitimde destek hizmetlerini bilir.
- Özel eğitim düzenlemelerini bilir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik tutumları ve kaynağını bilir.
- Zihinsel engelli bireyi tanır.
- Zihinsel engelli bireylerin sınıflandırılmasını kavrar.
- Zihinsel engellilerin düzeylerine göre gelişim özelliklerini ve yaygınlık oranını bilir.
- Zihinsel engelin önlenmesi için yapılacak çalışmaları bilir.
- Zihinsel engelli bireylerin eğitiminde kullanılan model ve yöntemleri kullanma becerisi kazanır.
- Zihinsel engellilerde öğrenmenin aşamalarını bilir.
- Zihinsel engellilerde erken çocukluk dönemi ile ilgili unsurları kavrar.
- Okul öncesi dönem özel eğitim hizmetlerini bilir.
- Uygulamalı davranış analizi yapar.
- Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar için bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlar.

3. ETKİNLİĞİN SÜRESİ:

Etkinliğin süresi 80 saat teorik 160 saat uygulama olmak üzere 240 ders saatidir.

4. ETKİNLİĞİN HEDEF KİTLESİ:

Farklı alanlardan zihinsel engelliler sınıf öğretmenliğine geçmiş olanlardan daha önce düzenlenen Zihinsel Engellilerin Eğitimi Kursu 1 ve 2 kurslarını başarı ile tamamlayan öğretmenler.

5. ETKİNLİĞİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

- Bu faaliyet Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü’nün talimatı olmadan mahalli olarak düzenlenemeyecektir.

- Bu program; sınıf öğretmeni veya farklı alan öğretmeni olup; alan değişikliği ile zihinsel engelliler sınıf öğretmenliğine atanan ve daha önce düzenlenen Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmenliği 1 ve Zihinsel Engelliler Sınıf Öğretmenliği 2 kurslarını tamamlayan öğretmenlere, zihinsel engelliler sınıfı öğretmenliğinin gerektirdiği temel bilgi ve beceriyi kazandırmak amacıyla düzenlenmiştir.
- Öğretim görevlileri öncelikle alan uzmanı akademisyenlerden oluşturulacaktır. Akademisyen bulunamaması durumunda doktoralı/ yüksek lisanslı yada bu alanda daha önce hizmetiçi eğitimlere katılmış lisans mezunu branş öğretmenleri de görevlendirilebilecektir.
- Toplam 240 ders saati olan etkinliğin; 80 ders saati teorik bilgilerden, 160 ders saati uygulama eğitiminden oluşmaktadır. Uygulama eğitiminin, 15 saati Rehberlik ve Araştırma Merkezinde, 15 saati özel eğitim öğrencisi olan okul öncesi eğitim kurumunda, 30 saati ilkokul veya ortaokul düzeyinde açılan bir özel eğitim sınıfında, 30 saati Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezinde (Okulu), 30 saati Özel Eğitim Mesleki Eğitim Uygulama Merkezinde (Okulu) tamamlanacaktır. **Ancak branş değiştirme ile ataması yapılan ve zihinsel engelliler sınıf öğretmeni olarak görev yapanların görev yaptığı her bir aylık süresi 120 saat uygulama yapmış olarak değerlendirilecektir. Altı hafta zihinsel engelliler sınıf öğretmenliği yapanlar uygulamayı tamamlamış sayılacak ve uygulama eğitiminden muaf tutulacaktır.**
- Sınıf ortamı katılımcıların etkin iletişim kurabileceği biçimde düzenlenecektir.
- Eğitim, internet bağlantılı bilgisayar ve projeksiyon cihazı ya da etkileşimli tahtanın bulunduğu eğitim ortamında gerçekleştirilecektir. Eğitim içerikleri uygun materyallerle desteklenecektir.
- Eğitim, konferans oturma düzeninde olan eğitim ortamında yapılacaktır.
- Katılımcı sayısı dikkate alınarak ortamda gerekli ışık ve ses düzeni sağlanacaktır.
- Katılımcı sayısı her eğitim ortamı için 40 kişiyi geçmeyecek şekilde oluşturulacaktır.

6. ETKİNLİĞİN İÇERİĞİ

Konuların Dağılım Tablosu

Konular	Süre (Saat)	
	Teori	Uygulama
Özel Eğitim <ul style="list-style-type: none"> • Tanımlar <ul style="list-style-type: none"> ○ Zedelenme ○ Yetersizlik ○ Engel ○ Özel Gereksinimli Birey ○ Özel Eğitim • Amaçlar • İlkeler <ul style="list-style-type: none"> ○ Erkenlik ○ Bütünlük ○ Derinlik ○ Çeşitlilik ○ Uzmanlık ○ Süreklilik ○ Yeterlilik ○ İş Birliği 	2	
Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Bireyler <ul style="list-style-type: none"> • Zihin Engelliler 	6	26

<ul style="list-style-type: none"> • Yaygın Gelişimsel Bozukluk • Öğrenme Güçlükleri • Duygu ve Davranış Bozuklukları • İleri Derecede ve Çoklu Yetersizlikler • İşitme Güçlükleri • İletişim Bozuklukları • Görme Yetersizlikleri • Beden ve Sağlıkla İlgili Yetersizlikler • Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler 		
Engelli Oluş Nedenleri <ul style="list-style-type: none"> • Doğum Öncesi • Doğum Anı • Doğum Sonrası 	1	
Özel Eğitimin Tarihçesi ve Gelişimi <ul style="list-style-type: none"> • Dünyadaki Tarihçesi ve Gelişimi • Türkiyede' ki Tarihçesi ve Gelişimi 	2	
Engel Gruplarının Yaygınlık Oranları <ul style="list-style-type: none"> • WHO'ya Göre Dünyada Yaygınlık Oranı <ul style="list-style-type: none"> ○ Zihin Engelliler ○ Yaygın Gelişimsel Bozukluk ○ Öğrenme Güçlükleri ○ Duygu ve Davranış Bozuklukları ○ İleri Derecede ve Çoklu Yetersizlikler ○ İşitme Güçlükleri ○ İletişim Bozuklukları ○ Görme Yetersizlikleri ○ Beden ve Sağlıkla İlgili Yetersizlikler ○ Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler • Türkiye'de Yaygınlık Oranı <ul style="list-style-type: none"> ○ Zihin Engelliler ○ Yaygın Gelişimsel Bozukluk ○ Öğrenme Güçlükleri ○ Duygu ve Davranış Bozuklukları ○ İleri Derecede ve Çoklu Yetersizlikler ○ İşitme Güçlükleri ○ İletişim Bozuklukları ○ Görme Yetersizlikleri ○ Beden ve Sağlıkla İlgili Yetersizlikler ○ Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler 	4	
Türkiye'de Özel Eğitim Sistemi ve Mevzuatı <ul style="list-style-type: none"> • Türk Eğitim Sistemi ve Sistem İçinde Özel Eğitimin Yeri • Özel Eğitim Mevzuatı • Özel Eğitime İlişkin Yürürlükteki Mevzuatların İncelenmesi • 5378 Sayılı Kanun • 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname 	7	8
Özel Eğitimde Tanılama ve Değerlendirme Yöntemleri <ul style="list-style-type: none"> • Tarama • Tanı Ayırma Kavramı ve Yöntemleri • Tanılama Yaklaşımları 	3	10

<ul style="list-style-type: none"> • Tanılamada Kullanılan Araçlar Verileri Toplama Tanı Koyma ve Yorumlama • Tıbbi ve Eğitsel Tanılama • Akademik Becerileri Ölçme ve Kayıt Etme Yöntemleri 		
<p>Özel Eğitimde Destek Hizmetler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Özel Eğitimde Yönetmelik Düzenlemeler • En Az Kısıtlayıcı Eğitim Ortamı • Kaynaştırma • Kaynaştırmada Rol Oynayan Faktörler • Okul Yönetimi • Sınıf Öğretmeni • Normal Sınıf Öğrencileri • Kaynaştırma Öğrencisi • Aileler • Fiziki Ortam • Etkili Öğretim Yöntemleri • Özel Eğitim Destek Hizmetleri • Kaynak Oda Eğitimi • Sınıf-İçi Yardım • Özel Eğitim Danışmanlığı • Etkili Danışmanlık Becerileri • Danışmanlık Süreci • Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Eğitim Programlarının Bireyselleştirilmesi 	3	14
<p>Engellilerde Özel Eğitim Düzenlemeleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rehberlik ve Araştırma Merkezleri • Özel Eğitim Okulları • Evde Eğitim • Hastane Sınıfları 	2	
<p>Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylere Yönelik Tutumlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karşılaşılan Tutumlar ve Kaynakları • Tutumların Değiştirilmesinde Kullanılan Yöntemler 	2	
<p>Zihinsel Engelliler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zihinsel Engelin Tanınması • Zihinsel Engelin Nedenleri • Zihinsel Engelin Özellikleri 	2	
<p>Zihinsel Engelli Bireylerin Sınıflandırılması</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gereksinim Duyulan Yardımın Boyutlarına Göre <ul style="list-style-type: none"> ○ Seyrek ○ Sınırlı ○ Yoğun ○ Yaygın • Zihin Engelli Bireylerin Ağırlık Derecelerine Göre <ul style="list-style-type: none"> ○ Hafif Düzey ○ Orta Düzey ○ Ağır Düzey ○ Çok Ağır Düzey • Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Özel Okullar Yönetmeliğine Göre <ul style="list-style-type: none"> ○ Eğitilebilir 	2	8

<ul style="list-style-type: none"> ○ Öğretilbilir ○ Klinik Yardıma Muhtaç 		
Zihinsel Engellilerin Düzeylerine Göre Gelişim Özellikleri ve Yaygınlık Oranları <ul style="list-style-type: none"> ○ Zihinsel ve Bilişsel ○ Bedensel ○ Sosyal ○ WHO' ya Göre Dünyada Yaygınlık Oranı ○ Türkiye de Yaygınlık Oranı 	6	
Zihinsel Engelin Önlenmesi <ul style="list-style-type: none"> • Kadın Sağlığı • Aile Planlaması • Sağlıklı Çocuğa Sahip Olmaya Yönelik Eğitim Çalışmaları <ul style="list-style-type: none"> ○ Akraba Evliliğindeki Riskler ○ Sigara ve Alkol Kullanımı • Hamilelik ve Emzirme Döneminde Beslenme • Anne ve Çocuk Sağlığına Yönelik Bilgilendirme • Duygusal Gelişimine Yönelik Aileyi Bilgilendirme ve Yönlendirme 	2	12
Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitiminde Kullanılan Model ve Yöntemler <ul style="list-style-type: none"> • Doğrudan Öğretim • Kaynaştırma • Davranış Değiştirme • Bireysel ve Grup Öğretimi • Problem Davranış Değiştirme Teknikleri • Etkili Öğretim • Uyarın Kontrolü Kurmak • Uyarın Kontrolü Transferini Sağlamak • Etkililik-Verimlilik • Sosyal Geçerlik • Öğretim Düzenlemeleri • Yanlıssız • Artan ve Sabit Bekleme Süreli • Giderek İpucunun Arttırılmasıyla ve Azaltılmasıyla Öğretim • Davranış Öncesi İpucu ve Sınamayla Öğretim • Davranış Öncesi İpucu ve Silikleştirmeyle Öğretim • Aşamalı Yardımla Öğretim • Eşzamanlı İpucuyla Öğretim • Doğal Öğretim Yöntemleri • Akran Merkezli Öğretim 	8	20
Zihinsel Engellilerde Öğrenmenin Aşamaları <ul style="list-style-type: none"> • Sistematik Öğretimin Aşamaları <ul style="list-style-type: none"> ○ Gözleyerek Öğrenme • Hedeflenmeyen Bilgi Kazanımı • Tek-Denekli Araştırma Modelleri <ul style="list-style-type: none"> ○ Güvenirlik • Verilerin Grafikselsel Analizi 	3	

Zihinsel Engellilerde Erken Çocukluk Dönemi <ul style="list-style-type: none">• Önemi• Amaçları• Özellikleri<ul style="list-style-type: none">○ Çocukların Zihinsel Özellikleri○ Bilişsel Özellikleri○ Sosyal Özellikleri○ Duyuşsal Özellikleri○ Bedensel Özellikleri• Özel Eğitim Hizmetlerinin Çeşitleri<ul style="list-style-type: none">○ Eve Dayalı○ Kuruma Dayalı○ Eve ve Kuruma Dayalı• Özel Eğitim Programları<ul style="list-style-type: none">○ Dünyada○ Ülkemizde• Aile Merkezli Özel Eğitim Program Uygulamaları<ul style="list-style-type: none">○ Uzman Merkezli○ Aile Güdümlü○ Aile Odaklı○ Aile Merkezli○ Küçük Adımlar○ İletişim Becerileri, Gelişim Alanı ve Uygulama Becerileri○ Büyük Kas Gelişim Alanı ve Uygulama Becerileri○ Küçük Kas Gelişim Alanı ve Uygulama Becerileri○ Alıcı Dil Gelişim Alanı ve Uygulama Becerileri○ Kişisel ve Toplumsal Beceriler○ Gelişim Alanı ve Uygulama Becerileri	5	18
Okul Öncesi Dönem Özel Eğitim Hizmetleri <ul style="list-style-type: none">• Önemi• Amaçları• Özellikleri• Eğitim Ortamları	2	
Uygulamalı Davranış Analizi (U.D.A.) <ul style="list-style-type: none">• Davranışçı Yaklaşım<ul style="list-style-type: none">○ Tanım○ İlkeler• Davranışsal Amacın Kuralları ve Yazma<ul style="list-style-type: none">○ Hedef Davranışları Belirleme<ul style="list-style-type: none">- Hedef Davranışı Tanımlama- Davranış Türleri○ Anektod ve ABC Kaydı○ Hedef Davranışları Ölçme ve Kayıt Etme<ul style="list-style-type: none">- Davranış Ürünü Kaydı- Olay Kaydı- Süre Kaydı- Bekleme Süresi Kaydı- Zaman Örnekleme Kaydı	8	20

<ul style="list-style-type: none"> • Teknikler <ul style="list-style-type: none"> ○ Uygun Davranışları Artırma ○ Uygun Olmayan Davranışları Azaltma ○ Davranışın Edinim Düzeyleri <ul style="list-style-type: none"> - İlk Edinim - Akıcılık - Sürdürme - Genelleme 		
<p>Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Hazırlama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terimler ve Kavramlar • Tanımı • BEP Geliştirme Birimi Üyeleri • BEP Geliştirme Birimi Üyelerinin Görevleri Nelerdir <ul style="list-style-type: none"> ○ Başkan ○ Gezerek Özel Eğitim Görevi Verilen Öğretmen ○ Öğretmen ○ Aile ○ Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey ○ Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman) ○ Eğitsel Tanılama, İzleme ve Değerlendirme Ekibi Temsilcisi ○ Eğitim Programları Hazırlamakla Görevlendirilen Öğretmen • Öğeleri • BEP Geliştirme Sürecinin Basamakları <ul style="list-style-type: none"> ○ Öğrenci Gereksinimlerinin Belirlenmesi ○ Kontrol Listesi • Eğitsel Performans <ul style="list-style-type: none"> ○ Varolan Performans Düzeylerinin Belirlenmesi • BEP'in Amaçları ve Özellikleri <ul style="list-style-type: none"> ○ Uzun Dönemli Amaçlar <ul style="list-style-type: none"> - U.D.A. Belirleme Kuralları - Bilişsel Alanla İlgili Hedefler - Psiko-Motor Alanla İlgili Hedefler - Duyuşsal- Soysal Alan - Dil ve Konuşma - İş ve Mesleki Beceriler • Kısa Dönemli Amaçlar • Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı (BÖP) • Öğretim Planının Desenlenmesi • Gerekli Araç ve Gereçlerin Hazırlanması ve Hizmetlerin Oluşturulması • Hizmetler Arasında Koordinasyonun Sağlanması • Öğretim Planının Uygulanması • Öğretimin Değerlendirilmesi <ul style="list-style-type: none"> ○ Formal Testler ○ İnfomal Değerlendirme Teknikleri 	4	16
<p>BEP'i Değerlendirme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yöntemler <ul style="list-style-type: none"> ○ Sevk Etme (Gönderme) Formu 	6	8

<ul style="list-style-type: none"> ○ Okul Kayıtları (Karne, Ruhsal Dosya....v.s) ○ Standart Testler (Zeka, Başarı, Kişilik....v.s) ○ Gelişimsel Ölçekler ○ Kaba Değerlendirme Formları ○ Kontrol Listeleri ○ Ölçüt Bağımlı Testler ○ Gözlem ○ Görüşmeler ○ Çalışma Örnekleri ○ Danışma ○ Aile Görüşmeleri ○ Ölçüt Bağımlı Değerlendirme Sonuçları ○ Doktor Raporları ○ Sınıf/Ev/Çevre Gözlemleri ○ Hazırladığı Ödevler ○ Öğretmen Raporları ve Görüşmeleri ○ Standart Test Sonuçları ○ Okul Personelinin veya Ailenin Yaptığı Gözlemler ○ Öğrencinin Kendisinden Alınan Bilgiler ● Kaynaklar <ul style="list-style-type: none"> ○ Akademik Performans ○ Sosyal - Duygusal Durum ○ Motor Becerileri ○ İletişim Durumu ○ İşitme ○ Görme ○ Fiziksel 		
Toplam	80	160
Genel Toplam		240

7. ÖĞRETİM YÖNTEM TEKNİK VE STRATEJİLERİ

- Programın hedeflerine ulaşmak için; aktif öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılacaktır.
- Katılımcılara eğitim ile ilgili ders notları elektronik ortamda verilecektir.
- Bu faaliyet, uzaktan eğitim yaklaşımı ile düzenlendiğinde modül programı kullanılacaktır.

8. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- Kursiyerlerin başarısını değerlendirmek amacıyla 50 sorudan oluşan ve tüm konuları kapsayan çoktan seçmeli test sınavı yapılacak, 45 ve üzeri not alanlar başarılı sayılacaktır.
- Başarılı olanlara “Kurs Belgesi” (sertifika), başarısız olanlara istemeleri halinde “Katılım Belgesi.” verilecektir.